
ПРОГРАМА

розвитку системи національних рахунків на період до 2010 року

I. Мета Програми

Метою Програми розвитку системи національних рахунків на період до 2010 року (далі – Програма) є забезпечення належної якості, повноти та оперативності макроекономічної інформації, необхідної для здійснення моніторингу, прогнозування та регулювання економіки, оцінки результатів державної економічної політики, проведення економічних зіставлень між країнами відповідно до вимог міжнародних економіко-статистичних стандартів і рекомендацій.

Заходи, передбачені Програмою, визначаються відповідно до Концепції розвитку системи національних рахунків, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25 липня 2002 р. № 413.

Терміни, що використовуються у Програмі, вживаються у значенні, поданому в Системі національних рахунків, прийнятій у 1993 році Комісією Європейських співтовариств, Міжнародним валютним фондом, Організацією економічного співробітництва і розвитку, Організацією Об'єднаних Націй та Світовим банком.

II. Очікувані результати виконання Програми

У результаті виконання Програми передбачається насамперед впровадити щорічне складання повномасштабного набору національних рахунків виробництва, утворення, розподілу та використання доходу, нагромадження і формування національного багатства країни в цілому та інституційних секторів її економіки – нефінансових і фінансових корпорацій, сектору загального державного управління, домашніх господарств та некомерційних організацій, які їх обслуговують. Найважливіші національні рахунки буде поглиблено до підсекторного і регіонального рівня, а також запроваджено їх розроблення на щоквартальній основі.

Планується досягти істотного удосконалення і деталізації розрахунків головного макроекономічного показника – валового внутрішнього продукту (далі – ВВП) за такими напрямками:

- підвищення методичного рівня обліку показників економіки, яку важко охопити статистичними спостереженнями (тіньової економічної діяльності);

- здійснення розрахунків реального ВВП поряд із порівнянними цінами попереднього року також у постійних цінах, що залишатимуться незмінними у середньостроковій перспективі;

- розширення інформаційної бази для обґрунтування індексів-дефляторів окремих складових виробництва та використання ВВП, насамперед експорту та імпорту;

- запровадження обчислень ВВП з виділенням сезонної компоненти його динаміки;

- поглиблення аналітичної деталізації складових ВВП на основі застосування міжнародних класифікацій споживання і нагромадження;

- здійснення ретроспективних розрахунків ВВП згідно з Класифікацією видів економічної діяльності (КВЕД) для забезпечення порівнянності за старою і новою методологією;

запровадження щоквартальних прогнозних оцінок динаміки ВВП, у тому числі на основі оцінки очікувань суб'єктів господарювання;
відновлення практики періодичного складання таблиць “витрати-випуск” (міжгалузевих балансів) за розширеною програмою, починаючи з розрахунків за 2005 рік.

Розвиток національного рахівництва спиратиметься на постійне удосконалення системи збирання інформації усіма іншими галузями статистики.

III. Основні етапи виконання Програми

Виконання Програми передбачається здійснити у два етапи.

На першому етапі (2003–2006 роки) буде виконано основний обсяг робіт, зокрема із впровадження міжнародних рекомендацій і стандартів національного рахівництва у сферу розрахунків ВВП, складання фінансового рахунку, забезпечення ув'язки обліку фінансових потоків з потоками продукції та доходів, поглиблення національних рахунків до підсекторного та регіонального рівня, інтеграції рахунків результатів та факторів виробництва.

На другому етапі (2007–2010 роки) здійснюватиметься перехід до складання національних рахунків з квартальною періодичністю, розроблення таблиць “витрати-випуск” за розширеною програмою та використання одержаних даних у макроекономічному прогнозуванні, формування закінченої системи рахунків національного багатства, побудова сателітних (допоміжних) рахунків пріоритетних сфер діяльності.

IV. Замовник Програми

Державним замовником Програми визначається Держкомстат.

V. Фінансове забезпечення Програми

Виконання Програми здійснюватиметься за рахунок коштів Державного бюджету України, а також інших джерел, не заборонених законодавством.

VI. Звітність про виконання Програми

Звіт про результати виконання Програми подається Держкомстатом Кабінетові Міністрів України у грудні кожного року.

VII. Заходи щодо виконання Програми

Найменування заходу	Строк виконання, роки	Відповідальні виконавці
I. Поглиблення розрахунків валового внутрішнього продукту		
1. Удосконалення методики річної оцінки окремих складових ВВП у зв'язку з переглядом показників статистичних спостережень та запровадженням нових міжнародних класифікацій:		
виробничим методом та методом доходів	2004	Держкомстат
методом кінцевого використання	2006	– " –
2. Забезпечення синхронізації річних розрахунків ВВП з макроекономічним прогнозуванням та бюджетним процесом:		
перехід до чотириетапної схеми актуалізації річних розрахунків ВВП	2003	– " –
розширення та уточнення джерел даних розрахунків ВВП і його складових для розроблення макроекономічних прогнозів	2004	Мінекономіки Мінфін Національний банк Держкомстат
3. Удосконалення підходів до обчислення та відображення у національних рахунках показників економіки, яку важко охопити статистичними спостереженнями (тіньової економічної діяльності) внаслідок:		
ухилення підприємств від подання статистичної звітності з виробництва товарів і послуг	2003	Держкомстат НДІ статистики Держкомстату
викривлення підприємствами статистичної звітності з виробництва товарів і послуг:		
– проведення вибіркового обстеження	2004	– " –
– здійснення розрахунків	2005	– " –
існування неформальних трудових відносин та викривлення підприємствами статистичної звітності з використання робочої сили:		
– удосконалення системи вимірювання показників зайнятості	– " –	Держкомстат
– здійснення розрахунків прихованої зайнятості та пов'язаних з нею обсягів виробництва товарів і послуг	2006	Держкомстат
4. Запровадження розрахунків річного ВВП у постійних цінах 2001 року:		
опрацювання методик	2003	– " –
проведення обчислень, починаючи з підсумків за 2003 рік	2004	– " –
5. Удосконалення методик розрахунку індексів-дефляторів та індексів фізичного обсягу ВВП і його складових з урахуванням змін у підходах до обчислення індексів цін виробників за видами економічної діяльності, споживчих цін та індексів цін у зовнішній торгівлі	– " –	– " –

Найменування заходу	Строк виконання, роки	Відповідальні виконавці
6. Ретроспективний перегляд рахунків виробництва і утворення доходу у зв'язку із запровадженням КВЕД: розроблення методики перегляду та здійснення розрахунків, починаючи з підсумків за 1996 рік	2003–2004	Держкомстат НДІ статистики Держкомстату Інститут економічного прогнозування Національної академії наук
7. Здійснення розрахунків за 1990–1995 роки Розроблення методики ретроспективного перегляду рахунків виробництва і утворення доходу у зв'язку із запровадженням третьої версії КВЕД та класифікації продукції за видами економічної діяльності	2005 2010	Держкомстат Держкомстат НДІ статистики Держкомстату Інститут економічного прогнозування Національної академії наук Держкомстат
8. Участь у Програмі міжнародних зіставлень ВВП на основі розрахунків паритету купівельної спроможності національної валюти	відповідно до строків проведення зіставлень міжнародними організаціями	
II. Розвиток річних національних рахунків		
1. Удосконалення оцінювання національного доходу та первинних доходів інституційних секторів національної економіки шляхом досягнення повноти охоплення операцій з економікою інших країн світу та покращання координації національних рахунків з платіжним балансом	2004	Держкомстат Національний банк Мінфін Державна податкова адміністрація
2. Запровадження фінансового рахунку: розроблення методики визначення фінансових потоків між інституційними секторами економіки, а також між національною економікою та економікою інших країн світу згідно з міжнародною класифікацією фінансових активів і зобов'язань започаткування складання фінансового рахунку для економіки в цілому та її інституційних секторів	2003	Держкомстат Національний банк Мінфін
3. Опрацювання методичних підходів до побудови рахунків інших, крім операцій з капіталом, змін в активах, зокрема: рахунку інших змін в обсязі активів (унаслідок природних явищ, непередбачених економічних процесів та інших надзвичайних подій) рахунку переоцінки:	2004	– " –
	2009	Держкомстат Мінфін Національний банк

Найменування заходу	Строк виконання, роки	Відповідальні виконавці
– запасів матеріальних оборотних засобів	2004	Держкомстат Мінфін
– фінансових активів		Держкомстат Національний банк
– основних засобів (фондів) і нематеріальних активів	2008	Держкомстат Мінфін
4. Складання балансу активів і зобов'язань та розрахунок національного багатства за елементами:		
основні засоби (фонди) і нематеріальні активи	– " –	Держкомстат
матеріальні оборотні засоби	2009	– " –
фінансові активи та зобов'язання	2010	Держкомстат Національний банк
5. Удосконалення статистичних спостережень згідно з класифікацією інституційних секторів економіки:		
визначення критеріїв віднесення інституційних одиниць до інституційних секторів та підсекторів	2004	Держкомстат Національний банк Мінфін
введення до статистичного реєстру ознаки інституційної належності статистичних одиниць	2005	Держкомстат
запровадження розроблення підсумків обстеження умов життя домогосподарств за підсекторами сектору домашніх господарств	– " –	– " –
6. Започаткування розроблення річних національних рахунків на підсекторному рівні:		
нефінансових корпорацій (з виділенням державних корпорацій, національних приватних корпорацій та корпорацій під іноземним контролем)	2006	– " –
фінансових корпорацій (з виділенням центрального банку, інших депозитних корпорацій, страхових корпорацій та пенсійних фондів)	2005	Держкомстат Мінфін Національний банк
сектору загального державного управління (з виділенням центральних, місцевих органів державного управління та фондів соціального забезпечення)	2004	Держкомстат Мінфін
домашніх господарств (з виділенням господарств роботодавців, самозайнятих працівників, найманих працівників, одержувачів доходів від власності та трансфертів)	2006	Держкомстат Державна податкова адміністрація
7. Удосконалення методики розрахунку частки монопольного сектору економіки в показниках національних рахунків	2005	Держкомстат Антимонопольний комітет Мінекономіки
8. Опрацювання методичних підходів та запровадження сателітних (допоміжних) рахунків:		
науки та досліджень	2005	НДІ статистики Держкомстату Держкомстат

Найменування заходу	Строк виконання, роки	Відповідальні виконавці
еколого-економічних показників	– " –	Держкомстат НДІ статистики Держкомстату Інститут економіки Національної академії наук Рада по вивченню продуктивних сил Національної академії наук
агропромислового комплексу	2008	Держкомстат НДІ статистики Держкомстату Інститут економіки Національної академії наук
розподілу доходів та витрат домашніх господарств у соціальних процесах	2009	Держкомстат НДІ статистики Держкомстату
9. Удосконалення методики та перегляд розрахунків споживання та нагромадження основного капіталу	2005	Держкомстат
III. Розширення короткострокових національних рахунків		
1. Розроблення політики перегляду квартальних оцінок ВВП	2003	– " –
2. Удосконалення методик квартальної оцінки окремих складових ВВП у зв'язку із переглядом показників статистичних спостережень та запровадженням нових міжнародних класифікацій:		
виробничим методом	2004	– " –
методом доходів	2005	– " –
методом кінцевого використання	2006	– " –
3. Запровадження методу найменших квадратів для узгодження квартальних і річних оцінок ВВП у міжрічному часовому інтервалі	2008	Держкомстат НДІ статистики Держкомстату
4. Запровадження методу товарних потоків для узгодження показників виробництва і використання товарів і послуг за видами на щоквартальній основі:		
розроблення методики	2005	– " –
здійснення розрахунків	2006	– " –
5. Запровадження квартальних показників виробництва та використання ВВП у постійних цінах 2001 року:		
розроблення методики та здійснення експериментальних розрахунків	2003	– " –
започаткування розрахунків на постійній основі	2004	Держкомстат
6. Запровадження національних рахунків із сезонним коригуванням показників:		

Найменування заходу	Строк виконання, роки	Відповідальні виконавці
обґрунтування моделі та методики	2003	Держкомстат НДІ статистики
здійснення розрахунків для ВВП в цілому	2004	Держкомстату
здійснення розрахунків для окремих складових ВВП	2005	– " –
7. Започаткування прогнозів очікуваного ВВП за кварталами:		
формування синтетичних індикаторів ділової активності суб'єктів господарювання за даними кон'юнктурних обстежень	2004	НДІ статистики Держкомстату
здійснення розрахунків ВВП з використанням прогнозних моделей	2005	Держкомстат – " –
8. Запровадження квартальних розрахунків валового національного доходу	2007	Держкомстат
9. Запровадження квартальних рахунків за інституційними секторами економіки:		
ВВП	2009	– " –
поточних операцій та операцій з капіталом	2010	– " –
IV. Розширення таблиць "витрати-випуск" (міжгалузевих балансів)		
1. Розроблення таблиці "витрати-випуск" за 2005 рік за розширеною програмою:		
формування переліку видів економічної діяльності з урахуванням пріоритетів вітчизняної виробничої спеціалізації	2004	Держкомстат Мінекономіки НДІ статистики Держкомстату Інститут економічного прогнозування Національної академії наук
організація і проведення обстеження витрат виробництва та продукції у суб'єктів господарювання	2005–2006	Держкомстат НДІ статистики Держкомстату
опрацювання результатів обстеження	2007	Держкомстат
побудова таблиці "витрати-випуск"	2008	– " –
підготовка аналітичних матеріалів	2009	Держкомстат Мінекономіки
2. Поглиблення відображення ресурсного потенціалу економіки в таблицях "витрати-випуск":		
включення показників зайнятості (затрат праці)	2005	Держкомстат
включення показників середньорічної вартості основних засобів (фондів)	2007	Держкомстат Інститут економічного прогнозування Національної академії наук

Найменування заходу	Строк виконання, роки	Відповідальні виконавці
деталізація походження та використання товарів інвестиційного призначення	2008	Держкомстат НДІ статистики Держкомстату Інститут економічного прогнозування Національної академії наук
3. Побудова таблиць "витрати-випуск" у порівнянних і постійних цінах: опрацювання методичних підходів до групування індексів цін згідно з прийнятим переліком видів економічної діяльності та вирішення інших методичних питань здійснення розрахунків	2004	Держкомстат НДІ статистики Держкомстату
4. Удосконалення методики і практики розроблення прогнозів і проектів програм економічного та соціального розвитку з використанням показників таблиць "витрати-випуск"	2006 2007	Держкомстат Мінекономіки
V. Розвиток регіональних рахунків		
1. Розроблення методики та проведення попередніх розрахунків валової регіональної доданої вартості за видами економічної діяльності	2003	Держкомстат
2. Започаткування здійснення річних розрахунків валового регіонального продукту (ВРП) виробничим методом за двоетапною схемою: розроблення методики обчислення ВРП за остаточними даними:		
– у фактичних цінах	– " –	Держкомстат Мінфін Державна податкова адміністрація
– у порівнянних цінах	2004	Держкомстат
– розроблення методики обчислення ВРП за попередніми даними	2005	Держкомстат НДІ статистики Держкомстату
здійснення розрахунків ВРП у фактичних та порівнянних цінах за попередніми та остаточними даними	– " –	Держкомстат
3. Розроблення методики та запровадження здійснення розрахунків окремих складових ВРП методом доходів	– " –	Держкомстат Мінфін Державна податкова адміністрація
4. Розроблення методики та запровадження здійснення розрахунків окремих складових ВРП методом кінцевого використання:		

Найменування заходу	Строк виконання, роки	Відповідальні виконавці
індивідуальних кінцевих споживчих витрат та фактичного індивідуального кінцевого споживання	2003	Держкомстат Мінфін
колективних кінцевих споживчих витрат та фактичного колективного кінцевого споживання	2005	– " –
валового нагромадження основного капіталу	2007	– " –
5. Розроблення методики та здійснення піврічних розрахунків ВРП виробничим методом	2005	Держкомстат НДІ статистики Держкомстату
6. Запровадження річних і квартальних регіональних рахунків сектору домашніх господарств за двоетапною схемою (попередніх та остаточних)	2003	Держкомстат Мінфін Національний банк Державна податкова адміністрація
VI. Розвиток системи класифікацій		
1. Розроблення та впровадження гармонізованих з міжнародними: класифікації продукції за видами економічної діяльності	– " –	НДІ статистики Держкомстату Держкомстат
другої версії КВЕД	– " –	– " –
третьої версії КВЕД	2009	– " –
класифікації індивідуального споживання за цілями	2003	– " –
2. Гармонізація бюджетної класифікації з вимогами системи національних рахунків	2006	Мінфін Держкомстат
3. Деталізація показників національних рахунків: індивідуального споживання за цілями витрат органів загального державного управління за функціями	2003 2005	Держкомстат – " –
витрат некомерційних організацій, що обслуговують домашні господарства, за цілями валового нагромадження основного капіталу за джерелами інвестування та функціональним призначенням	2006	– " –
VII. Побудова цілісної системи даних, що використовуються у національному рахівництві		
1. Удосконалення методики збирання та зведення даних відповідно до вимог системи національних рахунків: показників державного та місцевих бюджетів (деталізація операцій із суб'єктами економічної діяльності за їх інституційною належністю)	2004	Мінфін Держкомстат
показників грошово-кредитної і банківської статистики	2005	Національний банк Держкомстат

Найменування заходу	Строк виконання, роки	Відповідальні виконавці
показників небанківських фінансових установ	– " –	Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг Мінфін Національний банк Держкомстат
показників фінансової статистики (з урахуванням змін у національних стандартах бухгалтерського обліку)	2007	Мінфін Держкомстат
2. Створення уніфікованої бази даних статистики підприємств, яка передбачала б можливість їх приведення у відповідність до вимог національного рахівництва	2008	Держкомстат Державна податкова адміністрація НДІ статистики Держкомстату
VIII. Публікація національних рахунків*		
1. Започаткування публікацій:		
річних і квартальних регіональних рахунків доходів та витрат домашніх господарств	2003	Держкомстат
ВВП та його складових у фактичних, порівнянних і постійних цінах, індексів фізичного обсягу та індексів-дефляторів ВВП у формі довгострокових динамічних рядів	2004	– " –
фінансового рахунку	– " –	– " –
матриць імпортованих товарів і послуг, розподілу податків та субсидій на продукти, торговельно-транспортної націнки у складі таблиць "витрати-випуск" за основними цінами	– " –	– " –
річних національних рахунків інституційних секторів економіки на підсекторному рівні:		
– загального державного управління	– " –	– " –
– фінансових корпорацій	2005	– " –
– домашніх господарств	2006	– " –
– нефінансових корпорацій	– " –	– " –
розрахунків ВРП	2005	– " –
2. Забезпечення поширення даних через мережу Інтернет:		
в обсязі, передбаченому Спеціальним стандартом поширення даних МВФ	2003	– " –
за розширеним переліком показників національних рахунків з відповідними методологічними поясненнями	2005	– " –
3. Оприлюднення методик розрахунку: річного ВВП:		
– виробничим методом і методом доходів	2004	– " –

* У цьому розділі перелічено найбільш важливі нові публікації національних рахунків. Публікація результатів усіх інших заходів здійснюватиметься у строки, визначені у відповідних розділах.

Найменування заходу	Строк виконання, роки	Відповідальні виконавці
– методом кінцевого використання квартального ВВП:	2006	– " –
– виробничим методом	2004	– " –
– методом доходів	2005	– " –
– методом кінцевого використання	2006	– " –
4. Оприлюднення методик складання національних рахунків для економіки в цілому та її інституційних секторів:		
рахунку виробництва	2005	Держкомстат
рахунку первинного розподілу доходу	2006	– " –
рахунку вторинного розподілу доходу	2007	– " –
рахунку перерозподілу доходу в натуральній формі	– " –	– " –
рахунку використання доходу	– " –	– " –
рахунку капіталу	2008	– " –
фінансового рахунку	2003	– " –
рахунку інших змін в активах	2010	– " –
5. Оприлюднення методик складання річних національних рахунків за інституційними секторами економіки на підсекторному рівні:		
загального державного управління	2005	– " –
фінансових корпорацій	2006	– " –
домашніх господарств	2007	– " –
нефінансових корпорацій	– " –	– " –
6. Підготовка посібника з методики і практики здійснення розрахунків ВВП та інших показників національних рахунків, розрахованого на фахівців, науковців, викладачів, студентів	2010	Держкомстат НДІ статистики Держкомстату Інститут економічного прогнозування Національної академії наук

ЗАТВЕРДЖЕНО

Постанова Кабінету Міністрів України
від 07.04.2003 р. № 475